

בס"ד. יום ב' י"ג תמוז תשס"ט

שם: _____

זמן: _____

מבחן שבועי בבא מציעא דף לט-מה (י-3)

(א) 1. מה דין נטושין אליבא דרבן שמעון בן גמליאל לשיטת רש"י, ומה לשיטת תוס'. ואיך הוכיחו התוס' שיטתם. 2. מה אתי לרבווי וכולן שמין להם כאריס. 3. מה הדין ביצא לדעת, ומה הסברא.

(ב) 1. מה היה הנידון במעשה דההיא סבתא. 2. האם חיישינן שמא מתה. פרט.

(ג) 1. הניח בנים גדולים וקטנים והשביחו גדולים את הנכסים למי שיוך השבח. ומה ענין זה למעשה דמרי בר איסק. פרט. 2. באר "דיריה לא יהבינן ליה". 3. במה פליגי ר' יוחנן בן נורי ורבנן במשנה, ומה סברת רבנן. 4. כמה מוציא ליון. ובמאי פליגי.

ד) 1. המוכר לחברו שמן מזוקק וקבע עמו כמה מוכר לו, באיזה אופן אינו צריך לתת לו את הכמות שנקבעה בעת המכירה. 2. האם הוא לכולי עלמא, ואם לא במאי פליגי. והאם היתה סברא לומר דפליגי בסברא אחרת, ואם כן מדוע נדחתה. 3. אם מוכר שמן מזוקק ונקי ומנכה לוג ומחצה לשמרים, האם מרויח כמו אם מוכר לו השמן עכור בשמריו. ומדוע.

ה) 1. מה הקשתה הגמ' בהווה אמינא אמתניתין דהמפקיד חבית וכו'. 2. כמה תירוצים תירצה. 3. מה הקשתה הגמ' לר' יוחנן ומה תירצה. 4. האם יש נפקא מינה בין ההווה אמינא למסקנה בסברת ר' יוחנן, ואם כן מה היא.

ו) 1. האם שליחות יד צריכה חסרון אי לאו. 2. כתוב בקיצור מהיכן ילפינן לה. 3. האם כשנוטל ולא מחסר בפועל הווי חסרון. נמק מדוע. 4. אם כן, האם צריך ליטול על מנת לקחת הכל, פרט.

ז) 1. המפקיד מעות אצל חברו בכמה אופנים מדברת המשנה, הוכיח. 2. האם צררן והפשולן לאחוריו שמירה מספיקה היא ומהכי תיתי. 3. באר "באסמיק". 4. האם יש מצב ששומר שכר יהיה פטור בגניבה, הוכיח. 5. האם צריפא דאורבני הווי מקום שמור לענין מעות, ואם כן מדוע.

ח) 1. האם אפוטרופוס שפשע חייב, הוכיח. 2. מהיכי תיתי נימא דפטור. 3. באיזה מקום אמרינן שפטור, ומדוע. 4. באר "ביסי" ופרט.

ט) 1. המפקיד מעות אצל שולחני שאינן צרורין מה הדין. פרט. 2. מה הקשר בין מחלוקת ר' יוחנן ור"ל לענין אי דבר תורה מעות קונות, למחלוקת ר' הונא ור' נחמן אי הווי שואל או שומר שכר. ומדוע.

(י) 1. פרט בקיצור כמה, ומה האוקימתות שרצתה הגמ' להקים מחלוקת בית הלל ובית שמאי, לענין חסר ויתר. 2. איך אוקמה למסקנא.
3. מי הם התנאים דפליגי בהאי פלוגתא, והיכן נראה לכאורה דסברתם הפוכה ואיך מתיישב.

(יא) 1. מה ילפינן מקרא ד"על כל דבר פשע". 2. והאם שליחות יד על ידי שליח מועילה מדין שליחות, ומדוע. 3. מה החילוק בין רביעית
בחבית לדינר בכיס. 4. מה הוא אסימון, ומאי נפקא מינה, פרט.

(יב) 1. מה קובע האם מטבע טבעא או פירות, פרט ההוה אמינא, ומסקנא. 2. מהיכן רצתה הגמ' להוכיח דסברי דמטבע מסוים טיבעא
הווי, איזה מטבע, ואיך דחתה. 3. מהיכן הוכיחה ולא דחתה. 4. האם עובי דינרי הזהב נשתנה, ומאי טעמא בעינן למימר כן.

1. כמה אוקימתות הקימה הגמ' במחלוקת ריש לקיש ור' יוחנן בביאור מחלוקת בית שמאי ובית הלל במשנה דמעשר שני לענין אי יעשה סלעין דינרין. ומה הן, פרט בקיצור. 2. בהא דפליגי בית שמאי ובית הלל אי יעשה כל המעות סלעין, או לא. מאי טעמייהו דבית הלל, ומה טעמייהו דבית שמאי.

1. האם מטבע הווי כלי, ולמאי נפקא מינה. 2. באר, "משום דרעתיה אצורתא". 3. מדוע אי אפשר לבאר מתניתין דהזהב קונה את הכסף, דהיינו חליפין.

בהצלחה רבה !

תשובות למבחן שבועי בבא מציעא דף ל"ט - מ"ה

תשובה א.

1. לרש"י בתחילה אוכל כמו אריס וכן אחר שהגיע הבעלים נוטל כאריס, אך ש"י תוס' דבתחילה אוכל הכל, וכשהגיעו הבעלים נוטל כאריס וכן כששמע שבאים. ותוס' הוכיחו זה מכמה ראיות דאי נימא כש"י רש"י שאוכל כאריס אז מה הגמ' אומרת לעיל לירד ולמכור תנן הרי אפי' לאכול דאוכל כאריס רגיל וכן הוי דומיא דנשותיהם בכלל לא וכן למה לקמן שהניח קמה לקצור לא מרידים ישר קרוב כיון דאוכל רק כאריס.
2. את הדין של ר' נחמן שאומר בורח הרי הוא כשבוי וכבורח מחמת מרדין ביניהן לנכסיו ונוטל כאריס.
3. יצא לדעת אין מורדין קרוב לנכסיו דאם היה רוצה שיירדו לנכסיו היה מודיע שירדו לנכסיו דהיה לו זמן להודיע ומכיון שלא הודיע מוכח שלא רוצה שירדו לנכסיו.

תשובה ב.

1. איהי וחדא בנתא נשבו, ונשאר שני בנות ואחת מהם מתה והשאירה ינוקה, וא"כ אם נביא לאחות את הכל, יש חשש שהסתבתא מתה ומגיע שליש לינוקא (ואם גם האחות אז מגיע לו חצי) ואין מורדין קרוב לנכסי קטן, ואם נביא לו פלגא יש חשש שהסתבתא לא מתה ויש כאן דין שבוי ואין מורדין קטן לנכסי שבוי, לכן פסק אביי שפלגא נותנין לאחות ממה נפשך דאם מתו שניהם היא יורשת חצי ואם לא מתו, הרי היא יורדת מדין קרוב לנכסי שבוי ולפלגא השני מעמידין אפוטרופוס, ורבא אמר דמגו דמוקמינן אפוטרופוס לפלגא מומקינן נמי לאידך פלגא, שלב ב' - לטוף שמעו שהסתבתא מתה אבל על הבת לא שמעו, וא"כ שליש ודאי מגיע לכל אחד מדין ירושה ויש כאן שליש של האחות בספק דאם היא מתה מגיע לקטן חצי מהשליש, ואי אפשר לתת לאחות כיון דאין מורדין קרוב לנכסי קטן, ועל הצד שהיא לא מתה אי אפשר לתת לקטן כיון דאין מורדין קטן לנכסי שבוי, לכן פסק אביי שחצי מהשליש דהיינו שישית נותנין לאחות ממה נפשך, או מדין ירושה או מדין נכסי שבוי ולאידך דנקא מומינן אפוטרופוס על הצד שזה נכסי שבוי, ורבא סובר דמיגו דמוקמינן אפוטרופוס לדנקא מוקמינן נמי לאידך דנקא.
2. בסתם אדם שהניחו חולה אם לא הגיע לגבורות לא חיששין ואם הגיע לגבורות חוששין ואם הפליג לא חוששין דכיון דאתפלג אתפלג, ותוס' ביאור דזה דוקא בגט או משום עיונא או משום אכילת תרומה, אבל כאן חוששין שמתה כיון דלענין יתומין החמירו, ועוד כתבו דכיון שנשבו יש יותר חשש שמתו מחמת יסורים.

תשובה ג.

1. מבואר במתני' דלאמצע, ורבא מחלק דדווקא ששבחו נכסים מחמת נכסים אבל אם השביחו מחמת עצמן, השבח לעצמן, והבאנו מכאן ראייה למעשה של מרי בר איסק שבסוף באו עדים, ואמרו שהוא אחיו והאח בא לתבוע אצל רב חסדא שמרי יתן לו מפרדסי ובוסתני דשתל, וע"ז הביא רב חסדא ראייה ממשנה זו, אבל אביי דחה דדוקא שם השבח לאמצע כיון שהגדולים ידעו לקטנים ואחולי אחליה אבל כאן הוא לא ידע שיש לו אח (או שחשב שמת או שחשב שלא יבא) ואם כן הוא לא מחל.
2. רש"י - כא שירד לדעת עלמו, ודאי שניתן לו בחלק שני לפחות כמו אריס.
3. במשנה מבואר שמחסר על כל כור שיעור מסוים דהיינו לאורו וחסה ט' חצאי קבין לכור ות"ק סובר שהכל לפי מצדה דהיינו על כל כור צריך לחסר עוד, ור' יוחנן סובר שרק על כור אחד כיון דמה איכפת להן לעכברים, הרי אוכלות תמיד אותו דבר, ובגמ' מבואר דסברת רבנן שהחיסרון לא רק ע"י עכברים אלא הרבה אובודות מהם הרבה מתפורות מהם ובתוס' מביא מהירושלמי דסברת רבנן שהעכברים רשעים שהם רואים שיש הרבה קוראים לחבריהם.
4. לת"ק שתות ולר"י חומש, ונחלקו, דבאתרא דת"ק היו טחים את החבית בשעודה ולא מייץ טפי ובמקומו דר' יהודה היו טחים בזפת, ומייץ טפי, ועוד מבואר דהחילוק במקומות היה בגריגשתא בקרקע שממנה עשו את החבית דבאתרא דת"ק לא מייץ טפי ובאתרא דר' יהודה מייץ טפי.

תשובה ד.

1. רש"י מבאר שאמרו לו סתם והראהו שמן מזוקק והשמרים שקעו למטה ויכול לחסר לו לוג ומחצה שמרים, (ובתוס' משמע דאפי' אם השמרים לא בחבית יכול לחסר לו דהתוס' ביארו שמה שלא נותן לו את השמרים עכשיו כיון שאין השמן בעין)

2. רק ר' יהודה סובר דין זה במוכר, ורבנן פליגי, ואביי אמר שלרב יהודה הטעם כיון דמותר לערב שמרים וא"כ יכול לומר לו הייתי יכול לערב לך, ומיירי בבעל הבית דניחא ליה בצילא, ולרבנן אסור לערב שמרים, ותוס' ביאר דאין לומר דלשניהם מותר ונח' האם הוי מחילה בזה שלא עירב דלר' יהודה לית ליה מחילה ולרבנן יש, כיון שמדובר גם במקרה שהשמן בעין, ולא שייך בזה מחילה, ורב פפא אומר דהפוך דלר' יהודה אסור ולכן לא מקבל כיון דאומר לו שהרי אסור לי לערב לך וא"כ אם לא אשתכר בשמרים, לא אחשב תגר דזבון וזבין בלי להרויח תגרא איקרי? ולרבנן מותר לערב שמרים ומדלא עירב איחולי אחליה, ואין לומר דגם לרב יהודה מותר אלא שסובר שלא מועיל מחילה כיון שרק בצמד שזה הוכחה גדולה, אבל כאן בדבר מועט שייך מחילה, (ורב פפא סובר שלרבנן מועיל מחילה או כיון שזה לא בעין, או משום שכבר מדדו)
3. תוס' אינו מרויח אותו דבר דכיון שמכר עכור השמרים הולכים לזקח.

תשובה ה.

1. דברישא כתוב שאם טלטל לצורכה ונשברה אחר שהניח פטור (כולל יחד) ובסיפא (כשיחד) כתוב לצורכה חייב כהשניח ומ"ש.
2. א. לר' יוחנן רישא ר' ישמעאל שלי"צ דעת בעלים וסיפא ר"ע דצריך דעת בעלים. ב. לר' אבא ברדלא מדובר שלקח ע"מ לגזלה וסיפא שהניח לא במקום שיחד. ג. לאמורא ג' מדובר שלקח ע"מ ליטול קצת וס"ל ששליחות יד א"צ חסרון וסיפא שהניח לא במקום שיחד. ד. לאמורא ד' מדובר שלקח ע"מ לעלות ולקחת גוזלות והו"ל שואל שלא מדעת גולן, סיפא שהניח לא במקום שיחד.
3. הק' למה ר' יוחנן לא תירץ כמותם כמו א' מהתירוצים הנ"ל ותי' הגמ' דסובר דהניחה במקומה משמע.
4. מורינו חידש דבמסקנא משתנה ההבנה בר' יוחנן דסובר דהשמירה ממשיכה אחרי שמשמש אע"ג דבמסילה בשמוש לא רוצה שיהיה שומר ודו"ק.

תשובה ו.

1. נח' רב, ולוי ומוכח דרב סבר דשליחות יד צריכה חסרון מדנקט הכשת מקל דיש בה חסרון וא"כ לוי סובר שאינה צריכה חסרון.
2. לוי סובר כר' יוסי בן נהוראי דהיה מספיק לכתוב שליחות יד בש"ח וק"ו לש"ש דחייב בגניבה ואבידה וא"כ קרא יתירא דש"ש אתי למימר דאינה צריכה חסרון, ורבא אומר שלומדים משליחות יד דשואל דמה שואל דלדעת בעלים חייב בשליחות ידו על האונסים ק"ו ש"ח וש"ש דלא הוי לדעת בעלים וא"כ אתא חד קרא יתירא למימר דשליחות יד אינה צריכה חסרון.
3. אם נוטל את כולה ע"מ לגזלה הוי חסרון כיון דנטל את כולה לצורכו אבל אם הגביה על מנת ליטול מקצת ולא נטל לא הוי חסרון.
4. ולמ"ד צריכה חסרון צריך ליטול ע"מ לקחת את הכל, אבל בחבית לא צריך ליטול הכל כיון דניחא ליה דתהוי חבית בסיב לרביעית וחשיב כאילו נטל והחזיר, אבל בשמן אין את הסברא הזאת.

תשובה ז.

1. ברש"י לעיל לו. משמע דמסר לקטנים ונעל בפניהם שלא כראוי הוי דין אחד, ובגמ' הכא משמע דהוי ב' דינים דקתני כולו וחוץ מהדין הראשון של צרן והפשילן וא"כ יש ג' דינים במשנה.
2. הגמ' הבינה דזה שמירה טובה דמה הוה ליה למעבד טפי, אבל מהפס' מוכח דיש שמירה יותר מעולה דהיינו שאע"פ שצורוין יהיו בידך זה מה שהמשנה רוצה.
3. או, מלשון סמוי מן העין, או מלשון ארצר - גנזים.
4. תוס' הוכיח מכמה מקומות שלא א. מהא דמותבינן לרב יוסף מאבידה שמשלם כפל והרי גם בש"ש שייך כפל ע"י טענה שהטמין ק' אמה בקרקע דהוי אונס גמור, וכן מהא דאמרינן דלא אם אמרת בש"ח דמשלם כפל ואמרינן דבש"ש אין כיון דלסטים מזוין גולן, וא"כ משמע דלא שייך שיפטר ע"י אונס, וכן מהא דילפינן שואל מש"ש ופרכינן מה לש"ש דמשלם כפל ומשנינן דאין לו כפל כיון דהוי לסטים מזוין גולן, אבל לרבה יש, דפוטרי בעידנא דעיילי אינשי.
5. לענין דליקה לא, כיון דשכיח שתפול שם דליקה, אבל לענין גנבי הוי שמור אפי' שזה לא קרקע כיון דאין דרך גנבים לבא לשם שאין ממון מצוי שם.

תשובה ח.

1. תוס' אומרים שכן וכן מוכיח מסוגיין שפוטרת האפוטרופוס רק בגלל שלא פושע כשמסר לרועה.
2. ופטור רק כששומר על שור של יתומים שלא זיק אחרים דאז אם יצטרך לשלם ימנע דאין זה לכבוד אלא עשאוהו נאמן.

3. לרש"י קוצים ולכן לא משלם לו כשות רגיל דאין משתרשי בהשתבח רק קצת ותוס' ביארו דאף שזה ראוי לבהמה פטור. ולר"ח הפי' שזה קשה ואפשר לעכבו בקלות ואז בשכר יהיה טוב.

תשובה ט.

1. השולחני יכול להשתמש ואפי' אם הם צרוין אבל לא חתומין או שאין קשר משונה כיון דמי שמפקיד אצל שולחני יודע שהוא צריך תדיר למעות, ולכן כיון שמותר לו להשתמש אפי' אם לא נשתמש חייב לר"נ בגניבה ואבידה מדין שומר שכר דבההיא הנאה דאי מתרמי זבינה לידיה הוא יכול לקנות, ולרב הונא חייב אפי' באונס מדין שואל (הלואה), כיון שכבר עכשיו יכול להשתמש.
2. דלפי רב הונא שבשכר שימוש מתחייב באונסים ונעשה שואל א"כ צריך לומר דלרב יוחנן שמעות קונות מדאורייתא אבל מדרבנן לא אלא במשיכה כדי שלא יאמר נשרפו חיטך, א"כ צ"ל דאינו מותר למוכר בנתיים להשתמש במעות דבריייתא דספר אמרינן דלר"ל המחוסר משיכה, ואמאי כיון שקיבל מעות וחייב באונסים יש לו דין שואל, אלא צ"ל שאסור לו להשתמש במעות וא"כ הוא שומר חנים, וא"כ קשה דמה הועילו בתקנתם הרי המוכר יאמר נשרפו מעותיך בעליה כיון דש"ח פטור באונסים, ותי' דאינו יכול לטעון כך כיון דהוי פשיעה דכספים אין להם שמירה אלא בקרקע, ועוד תי' דלרב יוחנן דמעות קונות מדאורייתא, לא הפקיעו חכמים את הכח ולכן מותר להשתמש והוי שואל, ולר"ל אסור להשתמש כיון דמעות לא קונות ולא הוי שואל עלייהו.

תשובה י.

1. א. כשעת הוצאה - מהעולם וא"כ יוצא שחולק על ב"ש בחסר וע"ז הק' דליכא למ"ד אלא לכר"ע כל הגולנים משלמים כשעת גזילה ואין לומר דב"ה דיברו רק ביתר דא"כ היינו ב"ש. ב. אלא צ"ל דשעת הוצאה - מהבעלים וא"כ יוצא שב"ה חולקים ביתר, ודחו דא"כ יוצא שרבה דאמר בתברא ושתייה דמשלם כשעת תברא דהיינו ד' כשהוקר דאו חשיב שעת הגזילה, ולכן העמיד רבה דשעת הוצאה - מהעולם, והא דמק' על חסר דהרי כל הגולנים משלמים כשעת הגזילה, הטעם הוא משום דל"ב"ה עוד לא חשיב גולן כששלח יד כיון דס"ל שליחות יד צריכה חיסרו, משא"כ לב"ש חשיב שנחסר ברשות הגולן כיון דס"ל דשליחות יד אינה צריכה חיסרון, ורבא העמיד דנח' בשואל שלא מדעתו אי הוי גולן וגם ע"ז הק'.
2. ולכן העמידו למסקנא, שעת הוצאה - מהבעלים, ולא מדובר לענין יוקר וזול, אלא בשבח גזילה.
3. ובזה פליגי ר"מ ור' יהודה דהגזול את הרחל וילדה או גוזה לר"מ משלם אותה ואת גזוטיה ואת ולדותיה, ולר' יהודה גזילה חזרת בעיניה דהיינו כמו שגזל, ובצמר רואים הפוך דאם נתן לו לצבוע אדום וצבעו שחור לר' יהודה ידו על התחתונה ולר"מ אין לו אלא דמי צמר משמע דלר"מ שינוי קונה, ותי' תוס' דלר"מ מה שכאן שינוי לא קונה משום דגזל במזיד והוי קנסא משא"כ בצמר דהוי בשוגג, ולר' יהודה מה ששם לא קונה בשינוי כיון דלא נתכוין לקנות בשינוי.

תשובה יא.

1. לב"ש לחייב על המחשבה כמעשה, ולב"ה לחייב כשאמר לעבדו ושלוחו.
2. לב"ה מועיל דילפינן מעל כל דבר פשע, ולב"ש לא דאין שליח לדבר עבירה.
3. הגמ' הסתפקה בזה דבבבית ודאי ניחא ליה דתהוי כל החבית בסיס להאי רביעית כדי שלא יחמיץ אבל הדינר לא צריך את שאר הדינרים, או דשאני נטירותא דארנק מנטירותא דדינר,
4. לרש"י שאין בו צורה אבל מוכן הוא לצור בחותם, ולר"ת יש בו צורה ואינו יוצא בהוצאה, והנפק"מ א. מה הצריכותא של אסימון דלרש"י לגבי כסף חשיב פירא אפי' שרק חסר לצור בו צורה ובקל יכול להטביעו הרבה מהם, ולר"ת צריך לומר שיוצא קצת בדוחק אבל לא כמו מעות הרעות ועוד נפק"מ דהתוס' הק' מהא, דאמרינן דר' דוסא דאמר שמחללין על אסימון ור' ישמעאל שאמר דבר הנצרך ור"ע חולק ש"וצרת" היינו שיש בו צורה משמע דלר' ישמעאל לא צריך צורה וא"כ משמע דגם הסימון אין בו צורה ולרש"י אתי שפיר, ולר"ת צ"ל דר' ישמעאל סובר שצריך צורה אבל אינו יוצא בהוצאה וא"כ היינו הסימון.

תשובה יב.

1. בילדותיה סבר דכל דחשיב מיניה חשיב מטבע ובזיקנותיה סבר דכל דחריף שיוצא בהוצאה הוא חשיב מטבע, והיה הו"א שמה שחריף במקום מסוים טפי חשיב מטבע אפי' שבמקום אחר בכלל לא סגי, קמ"ל דכיון דיש מקומות שאינו סגי לא חשיב מטבע.
2. א. רצו להוכיח שזהב מטבע מהא דנקט הכסף אינו קונה את הנחושת, דהיינו שלגבי נחושת כספא טבעא הוי, ואם גם לגבי זהב הכסף טבעא וזהב פירא, א"כ פשיטא דאם לגבי זהב הנחושת הוא טבעא כ"ש לגבי נחושת שהכסף גם יותר חריף ממנו חשיב טבעא,

ודחו שהיה צד שלגבי נחושת הוי פירא כיון שיש מקומות שנחושת חריף טפי מכסף קמ"ל דנחושת פירא כיון דיש מקומות שלא סגי בכלל, ועוד רצו להוכיח מבריתוה דר' חייא שהלותה לרב זהובים והם נתייקרו ור' חייא התיר להחזיר, ואי הוי חשיב פירא שהזול והיוקר תלוי בהן הוי סאה בסאה ואסור, משמע דזהב הוי טבעא, ודחו דרב הוה ליה דינרא, והוי כאומר הלוני עד שאמצא מפתח או עד שיבא בני.

3. והוכיחו מבריייתא דפרוטה אחד וכו' דינר כסף אחד מכ"ה דינר זהב ואם זהב הוי פירא, איך התנא משער בדבר שאוקיר, אלא משמע דהוי טבעא.

4. בימיהם הדינר זהב היה שוקל שני דינרי כסף וגם היה יותר עב, וצריך לומר כן דהרי בימיהם דינר זהב היה שווה כ"ה דינרי כסף, והיום דינר זהב שווה רק י"ב זקוקים כסף.

תשובה יג.

1. א. מח' ר' יוחנן ור"ל אם רק כלפי כסף לב"ש זה פירי ולא כלפי פירות דלר' יוחנן כלפי פירות זה טבעא ואפשר לחלל לכו"ע. ב. מח' ר' יוחנן ור"ל אם הטעם של ב"ש בגלל שכסף ראשון ולא שני או הכסף כסף ריבה ואז נפק"מ גם בסלעין על סלעין, או שהמח' כנ"ל אי הוי פירא. ג. מח' ר' יוחנן ור"ל אם גזירנן שמא ישהה אבל בפירות אין חשש כזה יתקב או לא שגם יש חשש.
2. לרש"י לב"ש לא צריך טעם דלמה שלא יעשה רק לב"ה צריך טעם והטעם שאם יחלל הכל על סלע אז כולם יצטרכו בירושלים לפרוטות ויעלה המחיר וזה הפסד הקדש ולתוס' ב"ש מחמירים בדוקא שיחלל כדי שלא יצטרך לחלל פעמים וכן שמא הפרושות יתקבו.

תשובה יד.

1. תוס' ביארו דהוי כלי או משום שראוי לשקול בו משקלות או משום שראוי לתלות בצוואר בתו (או משום שיוצא בהוצאה) והנפק"מ לר"ג האם אפשר לעשות חליפין במטבע (אם לא היתה סיבה אחרת) כיון דס"ל דנעל דוקא והיינו כלי, ולרש"י לא הוי כלי ומ"ד דקונה לחליפין סבר דלא בעי כלי דפירי עבדי חליפין.
2. דעתו שקונה במטבע על הצורה שבו שהמטבע אינו חשוב אלא משום צורה שבו וצורתא עבידא דבטלה שהמלך גוזר לפסול אותה.
3. דא"כ אמאי בסיפא הכסף אינו קונה את הזהב הרי אם זה חליפין מה זה משנה כסף או זהב, ועוד מבריייתא דקתני הכסף אינו קונה עד שימשוך את הזהב משמע שכסף לא נקנה אלא ע"י משיכת זהב ואי מיירי בחליפין מאי שנא כסף מזהב.